

I ljuset från höstens stora

Projektormässa

Text och foto
Christer Bengtsson

Det är sen höst. Tiden kunde inte vara bättre för att ha en mässa med de senaste hembioprojektorerna. För vad kan väl, för en filmälskare, vara mysigare än att fly från de kalla höstkvällarna in i värmen, bänkad i soffan framför en stor filmduk och bara njuta av något episkt mästerverk i storformat... i ditt eget hem.

Projektormässan på Cinema Concept i Stockholm räknas som den största fristående och renodlade projektormässan i hela Sverige, med inriktning på hemmabio. Här kan man en gång om året få trängas bland likasinnade och bland hemmabioprojektorer från budgetklassen som rör sig emellan 10-30 000 kronor, ända upp till lyxsegmentet runt 100-130 000 kronor. För den oinvigde kan dessa apparater tänkas vara alldeles för kostsamma för

att säljas i några större volymer, eller ens vara särskilt intressant för en vanlig Svensson. Men där misstar man sig om man inte inser hur stor denna hobby faktiskt är och hur mycket den växer år för år. Kvaliteten på dessa projektorer ökar lavinartat och skillnaderna dem sinsemellan blir allt mindre. Idag kan man köpa en renodlad hemmabioprojektor med utmärkt kvalitet för cirka 20 000 kronor. Samma prestanda kunde för bara ett par år sedan kosta uppemot 60-70 000 kronor. För de som vill ha det bästa kostar kalaset förvisso ännu en bit över 100 000 kronor, men allting är relativt och i slutändan mest en fråga om tycke, smak och intressen. Projektorer, liksom hela hemmabiokonceptet säljer som aldrig

förr och det krävs inget geni för att inse att intresset bland konsumenterna är här för att stanna. Hemmabio är en underbar hobby för alla som älskar film, och utan stor bild - ingen bio! Leve projektorn!

Nyrenoverat och fräscht

Butiken som förmodligen är landets äldsta renodlade hemmabiobutik, finns på Kungsholmsgatan i Stockholm och ägaren Jimmy Vikarby har utan tvekan lagt ned hela sin själ i detta projekt. Lokalen är nyrenoverad och har en mycket egen planlösning med utrymmen till höger och vänster, men för ändamålet är den perfekt och rent inredningsmässigt ser allting mycket smakfullt ut. Personligen är jag förvisso

mer för den vräkiga och överdimensionerade pråliga amerikanska stilen med äkta biografstolar, vinröda ridåer, guld, mörkt trä och porrig belysning. Men jag tror att den stil med färgsättning och inredning som de har valt här, passar gemene man bättre då jag själv är "uberskadad", som min gode vän skämtsamt uttryckte det nyligen. Hur som helst så fanns hela nio olika tillverkare/leverantörer på plats för att under tre dagar möta alla intresserade konsumenter och projektor-spekulanter. De olika tillverkarna var: Epson, Hitachi, InFocus, LG, Marantz, Optoma, Philips, ProjectionDesign, Sanyo och Sony. Bland alla heta projektorer kunde man även finna en del nya LCD- och plasmaskärmar som till exempel dessa från LG. Även Sony hade en plasma på plats. Pioneer smög sig in också med ett exemplar av deras nya heta DVD-spelare som lär innehålla den vassaste D/A-omvandlaren för bild som finns idag. Eller vad sägs om 14 bit/216 MHz? Detta lär bli en storsäljare. Men mässan dominerades så klart av projektorer.

Epson

Epson visade sin nya LCD i mellanklass: TW200. Denna modell som enligt uppgift skall ersätta TW100, fast med en betydligt lägre prislapp, är en högupplöst proj (1280 x720) med högt ljusflöde på 1300 ansilumen och hyfsat bra kontrast (800:1) för att vara flytkristall-baserad (LCD). Som i princip samtliga maskiner på mässan handlar det om 16:9-format, det vill säga äkta widescreen. Fläktbullret är dämpat till 28 dB vilket får ses som en acceptabel siffra. Min spontana uppfattning om denna maskin var att den

såg ut att ha dålig skärpa och något gultintad färgåtergivning, men detta kan förändras radikalt då jag får chans att göra ett grundligt test framöver. Jag har ingen aning om hur någon maskin är inställd och Epsons personal var inte ens närvarande vid mässan. Men designen var onekligen imponerande snygg och med tanke på hur bra TW100 klarade sitt test, så lär denna maskin kunna prestera mycket bättre än vad jag kunde skåda här på mässan.

Sportiga LG RL-JT51 hade potential, men går förmodligen att trimma till det bättre.

Hitachi

Nästa japan valde att visa sin nya lågprisare med WVGA-upplösning (858x484) som går under modellbeteckningen PJ-TX10. På Hem & Villamässan i Älvsjö i höstas fick denna maskin lysande kritik och jag kan hålla med om att den ser helt ok ut för pengarna, men man skall inte tro att detta är något som kan jämföras med lyxsegmentet. Är man medveten om att detta är en budget-LCD och förväntar sig ribban efter det med viss acceptans för så kallad "screen door" (synlig pixelstruktur), så lär man dock inte bli besviken. TX10 gör onekligen det den skall och vad jag kunde se här så ser det lovande ut för klassen. Projen har 700 ansilumens ljusflöde, ett kontrastförhållande på 800:1 och en diskret fläkt med endast 26 dB. Denna modell har definitivt potential att sälja bra i instegsklassen.

InFocus

Amerikanska InFocus, den obestridde försäljningshärskaren (volymmässigt) inom DLP-projektion med inriktning presentation, var på plats med en revolutionerande hemmabioprojektor ScreenPlay 5700. Modellen har tilldelats EISA-priset och jag kan förstå varför. InFocus har valt att basera modellen på ett 16:9-anpassat DMD-chip från Texas Instruments som går under namnet "Matterhorn". Det handlar om en Black Chip-DMD (kallas även DDR) med 12 graders tilt på spegelmatrisen (mot generation 1:s 10 grader) vilket ger bättre svärta. Denna DMD är även omgjord från XGA-upplösning (1024x768) till det PAL-vänliga formatet 1024x576 för att få 16:9-format. Egentligen är det samma upplösning som en XGA-proj visar en letterboxad film (16:9) i, men det råkar alltså även passa PAL-upplösningen med 576 horisontella linjer perfekt. Detta är alltså en äkta widescreen-modell som inte behöver skala om en PAL-signal för att fylla ut pixelmatrisen, vilket eliminerar behovet av en scaler som kan ge skalningsartefakter. Projektorn delade rum med flaggskeppet från Marantz

Hitachis PJ-TX10, en lågprismodell som kan bli en storsäljare.

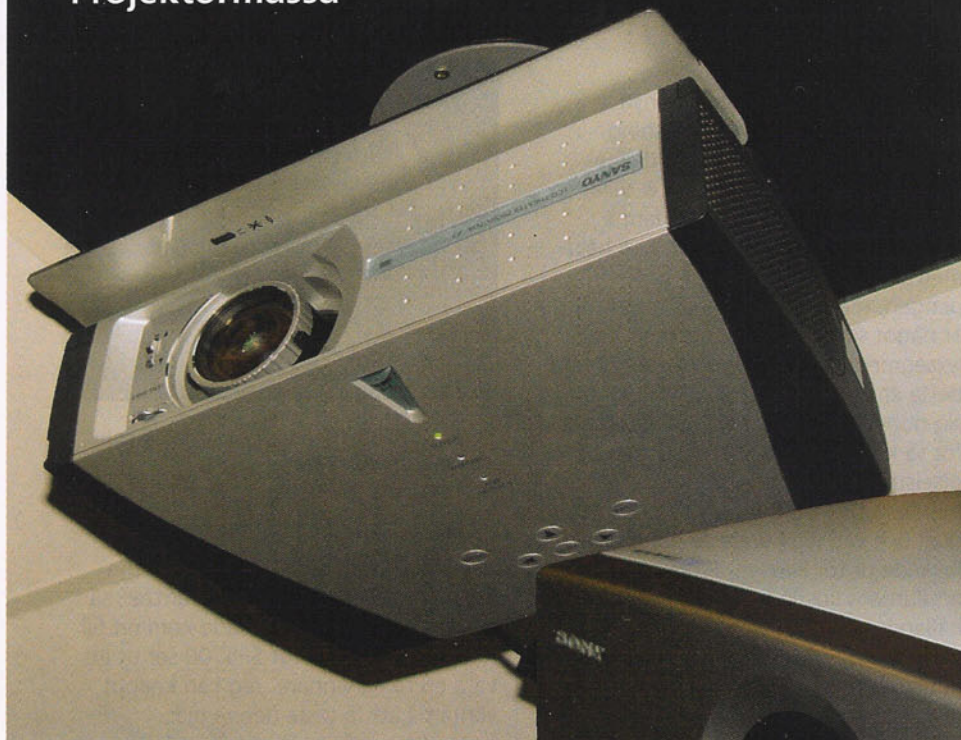
men demades med jämna mellanrum och vore det inte för just Marantzen så skulle man tro att man hade kommit till hemmabiohimlen, för SP5700 ser ut att vara en riktig vinnare. Jag kan knappt vänta på att få testa denna pjäs ordentligt inom en snar framtid. Detta är en grym hemmabioproj i lägre High End-klass och med specifikationer som 1000 ansi, kontrast 1400:1, fläktbuller på 30 dB och en bild som ligger mycket nära den 85 000 kronor dyrare modellen från Marantz, så lär detta bli en hemmabioproj som går till historien. Imponerande!

LG

Koreanska LG var även de på plats, fast med två olika modeller. Dels visades den uppdaterade LCD-modellen RL-JA20 MkII, men även den nya lilla XGA-upplösta DLP-maskinen RL-JT51. Jag har personligen testat JA20 - ursprungsmodellen - med hyfsat gott resultat. Det som störde mig då var blek svärta med dålig detaljåtergivning i bildens mörka partier (lågdagrar) samt dåliga fabriksvärden för ljus och kontrast som båda var tvungna att köras på max för att ge bästa möjliga bild. Även de-interlacing fungerade mindre bra trots DCDi-chip från Faroudja. Den uppdaterade modellen som visades här såg mycket bättre ut på alla punkter och därför kommer det bli spännande att se vad den kommande efterträdaren och ersättaren JA21 har att erbjuda. Den

med hög kvalitet till bra priser. H30 är en liten 4:3-modell med SVGA-upplösning som promotas som hemmabioanpassad med 800 ansi, 2000:1 i kontrast och ett fläktljud på 30 dB. Jag var inte så överdrivet imponerad av vad jag kunde se på mässan då maskinen till exempel uppvisade detaljfattig återgivning av lågda grar, sotig svärta, tveksam skärpa, samt en del regnbågseffekter. Endast ett regelrätt test kan avgöra dess egentliga kvalitet, men vad som visades upp här imponerade inte. H76 fick vi inte se över

splitter nya och mycket slimmade JT51 visade upp ett sportigt utseende och en bild som förmodligen går att trimma till bättre resultat vid ett test, men det såg fullt ok ut för sitt pris. Jag gissar dock att detta är en presentationsmodell som någon på LG har fått för sig att lansera som hemmabio-modell. Låt oss kalla den för multimedieproj då, för 4:3-format känns inte som hemmabio idag, där samtliga har övergått till 16:9-format. Kontrastförhållandet är bra med ett värde på 1500:1, men det är inte skyhögt för att vara DLP. 2000 ansi är onödigt mycket ljus för en mörk hemmabio och fläktbullret är alldeles för högt för att inte störa filmen med sina 34 dB. JA20 MkII med sin 720p-upplösning, 1000 ansi och diskreta fläktljud på 27 dB, är betydligt mer lämpad som filmmaskin, och den såg mycket bättre ut än sin "ouppdaterade" släkting JA20.

Marantz

För de riktigt projektorintresserade så är kanske DLP-referensprojektorn från Marantz, VP-12S2, inte helt okänd? Den modellen lanserades hösten 2002 och tog då över efter den omtalade VP-12S1. S2 kom med det då nyutvecklade HD2-chippet från Texas Instruments. Nu i november 2003 var det dags för nästa steg i evolutionen och VP-12S3 kliver in på arenan. S3 stoltserar med heta specifikationer som bland annat HDTV-upplösning (1280x720), perfekt ljusflöde på 700 ansi, DCDi (de-interlacer) från Faroudja för äkta progressiv bildåtergivning, samt det nya HD2+-chippet för utökad kontrast ända upp till brutalt

Ett bra val för den som går i köptankar i budgetklassen: Sony VPL-HS3.

hög 3800:1. Specifikationerna lovar mycket och verkligheten ger ännu mer(!). Ingen besökare på mässan missade detta flaggskepp. 130 000 kronor är förvisso ofantligt mycket pengar, men bildkvaliteten den ger är så hög så det känns nästan som ett hån mot projektorn att använda den med DVD, för den klarar av så mycket mer. Modellen demades från och till med hjälp av HDTV-material från en HTPC och resultatet var förbluffande. Jag är mållös och kan bara säga att denna modell lär stå utan konkurrens så länge ingen annan får ut en liknande maskin. Sharp sägs ha en viss XV-Z12000 som på pappret ser ut att kunna ge Marantz en hård match, men det verkar inte som den modellen kommer att nå Sverige, så Marantz S3 lär bli kungen att räkna med. Håll utkik efter tester.

Optoma

Optoma kom nyligen in i hemmabio-svängen, men har på kort tid redan hunnit med att imponera stort. H50 och H56 är två exempel på DLP-maskiner som gav ypperligt goda videobilder. Nu går Optoma ut hårt för att konkurrera

huvud taget mer än till utseendet eftersom leverantören inte ville visa denna modell som uppenbarligen skall uppdateras till att hysa HD2+-chippet istället för det befintliga HD2. Nog ett klokt drag tror jag, då maskinen lär bli mycket mer konkurrenskraftig med det nya chippet. När H76 släpps skall den ha ett kontrastvärde på 2000:1, 1000 ansilumens ljusflöde och ett mycket lågt fläktljud på endast 25 dB. Detta kan bli en riktig dräpare med sitt "humana" pris (för klassen) på 65 000 kronor.

Philips

Philips är oerhört stora som företag och makalöst duktiga på TV-apparater där de tillhör den absoluta eliten. I slutet av 90-talet hade de även en period av regering inom hemmabioprojektion med klassikern Fellini 100. Sedan dess har diverse modeller kommit och gått. Sällan med särskilt bra prestanda, men de har enligt uppgift såld skapligt bra ändå. Philips Astaire Deluxe och Philips Bogart MatchLine heter de nyaste modellerna som riktar sig mot filmtittande. Astaire är en 16:9-proj med LCD-teknik, WVGA-upplösning, 1000 ansi och ett

kontrastvärde på 600:1. Bogart använder en DLP-DMD i 4:3-format med 800 anslumens ljusflöde och ett kontrastförhållande på 1800:1. Båda väsnas de en del efter dagens mått och kan inte klassas som diskreta. Astaire upplevdes som ganska pixlig men med bra färgåtergivning bortsett från ett stick i gult. Bogart gav av förklarliga skäl bättre kontrast med riktigt bra färger och kändes som en helt ok projektor, kanske något dyr jämfört med övrigt utbud dock?

ProjectionDesign

En gång fanns en norsk tillverkare som hette Davis. Deras produkter kom upp som en sol och föll ned som en pannkaka. Idag har en annan norsk tillverkare, som inget har med Davis att göra, spänt musklerna, och de gör det riktigt bra. Projection Design heter företaget som har brutit sig ur ASK och InFocus för att bilda ett eget företag med egen tillverkning. Resultatet (för hemmabio) blev deras lyxmodell Action 1 som visades på mässan med imponerande bildkvalitet. Av alla maskiner på mässan skulle jag spontant placera Action 1 direkt efter InFocus SP5700 och det är inget dåligt betyg. Action 1 har HD2+ chip, bra tryck i ljuset med skapligt bra svärta och väldigt naturlig färgåtergivning. Chassiet är sportigt snyggt och maskinen ger mig vibbar av att kunna bli en storsäljare. Dessvärre missade under-tecknad att fotografera modellen, men tillfälle kanske ges igen.

Sanyo

Koreanska Sanyo var på plats med sin nya budgetdräpare med LCD-teknik: PLV-Z2. Det är en makalöst bra projektor för sitt pris och körd med en progressiv bildkälla så är detta idag bland det bästa du får för det priset. Men utan en progressiv bildkälla ser det ut som något helt annat. Z2 skall köras med progressiv komponentsignal (eller DVI) och ingenting annat. Det gjorde den på mässan och maskinen lät inte skämmas för sig. Z2 är en sann referens och de flesta besökare lovordade dess bildkvalitet. Modellen är HDTV-upplöst precis som de stora grabbarna, samt utrustad med marknadens mest diskreta fläktljud som knappt är hörbart. Att den dessutom har marknadens högsta kontrastförhållande för LCD med hela 1300:1 gör ju inte saken sämre heller.

Sony

Sony var för ett par-tre år sedan störst på hemmabioprojektion med lyxklassiker som till exempel VPL-VW10HT. Men det var då det och idag är företaget inte alls

lika offensiva bland konkurrensen. VW-serien är nedlagd efter tre modeller och idag är det HS10-uppföljaren HS20 som gäller, samt budgetmodellen HS3. HS20 såg inte särskilt imponerande ut i jämförelse med den 13 000 kronor billigare Sanyo Z2. Annars har HS20 på pappret goda specifikationer med marknadens högsta upplösning inom hemmabio: 1366x768. Ljusflödet skall ligga på mycket höga 1600 ansi, och kontrasten på 1300:1 - precis som Sanyos Z2. HS20 såg ut att ha potential, men jag är tveksam till priset samt maskinens inställningar under mässtagarna. HS3 såg ut att ge mer bild per krona och denna modell känns som ett givet val som bör ingå för den som går i köptankar i budgetklassen för LCD.

Modell

ca Pris

Epson TW200	25 000 kr
Hitachi PJ-TX10	16 000 kr
InFocus ScreenPlay 5700	45 000 kr
LG RL-JA20 MkII	25 000 kr
LG RL-JT51	12 000 kr
Marantz VP-12S3	130 000 kr
Optoma H30	17 000 kr
Optoma H76	65 000 kr
Philips Astaire Deluxe	20 000 kr
Philips Bogart MatchLine	30 000 kr
Sanyo PLV-Z2	24 000 kr
Sony VPL-HS20	43 000 kr
Sony VPL-HS3	19 000 kr

WVGA, 1200 ansi, kontrastomfång på 800:1 och 28 dB från fläkten måste se som ett bra köp för 19 000 kronor.

På söndagen var man ganska trött vill jag lova, och då hade jag inte ens spenderat hela dagarna där. Men det fanns mycket att se och lokalerna var ständigt fulla av besökare, så intresset är utan tvekan oerhört stort. Hemmabio och storbildsprojektion är här för att stanna!

